

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 9

BEOGRAD, 1. MART 1941. GOD.

GODINA XIII

Sadržaj:

Trgovačko-industrijska banka, Beograd
Zanatlijska kreditna banka a. d. — Beograd.

TRGOVAČKO-INDUSTRISKA BANKA, BEOGRAD

Najveći deo aktivnosti Trgovačko-industrijske banke skoncentrisan je na finansiranje i eksploataciju njenih industrijskih preduzeća. Bankarski posao vodi se takođe, ali — moglo bi se reći — samo kao sporedno zanimanje. Na pozicije koje su u bančinom bilansu za 1940 godinu navedene pod krupnim nazivom »bankarski poslovi« otpada samo 7,5% od njegove ukupne aktive. Kada bi se iz te grupe poslova izdvojile hartije od vrednosti rezervnog fonda i gotovina, video bi se da na »bankarske poslove«, u stvari, ne otpadaju ni puna 3% od ukupne aktive. Od ukupnih sredstava, koja su iskazana sa 68,76 mil. din., plasirano je svega 1,56 mil. u aktivne tekuće račune, 273 hilj. din. u eskont međica i 191 hilj. u hartije od vrednosti (na nostro-kontu).

Ravno 92,5% aktive otpada na akcije i dugovanja bančnih industrijskih preduzeća. Banka je angažovana u nekoliko grana industrijske delatnosti — u električnoj industriji, u šumskoj odnosno dravskoj industriji, u industriji lignita i u industriji kamena. Njena dva električna preduzeća, »Elektro-Makiš« i »Jelica«, imaju oblik samostalnih akcionarskih društava, ali se gotovo sve akcije nalaze u portfelju Trgovačko-industrijske banke. »Strugara Makiš«, rudnik lignita »Karbo-Makiš« i majdan kamena »Mlado Nagoričane« su u strukturelном sastavu banke i vode se u njenoj neposrednoj režiji.

Trgovačko-industrijska banka ušla je u industriju odmah posle svoga osnivanja (1920 godine). Glavni posao, kome se ona odmah u početku bila posvetila, bio je eksploatacija šuma u Bosni. U vezi s tim podignuta je strugara kod Makiša, zbog zgodnog položaja prema Savi. Za pogon strugare podignuta je, zatim, električna centrala, koja je kao pogonski materijal mogla da iskoristi i otpatke strugare; višak električne energije prodavan je beogradskoj opštini za potebe vodovoda, a kad je obezbedeno isključivo pravo prodaje električne energije na teritoriji Žarkova i Čukarice i kad je došao ugovor sa beogradskom opština o osvetljenju topiderskog i čukaričkog rečnog pojasa, prvočitna mala centrala kod Makiša je i znatno poširena. Tada je, izgledalo da će i ceo Beograd postati područjem »Elektro-Makiša«. Međutim, pošto je podizanje nove beogradске električne centrale bilo potvrđeno Švajcarcima, njegova ekspanzija je upućena na drugu stranu, najpre u Srem, a zatim i u Šumadiju.

Da bi svom električnom preduzeću obezbedila potrebnii pogonski materijal, Trgovačko-industrijska banka ušla je u toku 1936 u industriju lignita otkupom koncesije »Baroševac i Junkovac« kod sela Vreoca, u Lazarevačkom srezu. U toku 1937. Banka je dobila i novu koncesiju za eksploataciju kolubarskih lignitskih naslaga. Iz ove dve koncesije, koje su bile naslonjene jedna na drugu, nastao je »Karlo-Makiš«, koji treba da zauzme vodeće mesto u domenu naše eksploatacije lignita. Oslanjajući se na ove bogate naslage lignita,

»Elektro-Makiš« je odmah u 1936. pristupio izgradnji velike kalorične centrale u Vreocima, koja je zatim nekoliko puta proširivana. Logika stvari je zahtevala da bogati izvor električne energije u Vreocima izazove i dalje širenje koncerna Trgovačko-industrijske banke. Posledica tog logičkog razvijanja bila je u 1927. godini izvršeni otkup akcija »Jelice a. d.«, drugog afiliranog preduzeća koje radi u električnoj industriji i koje je imalo svoje centrale u Čačku, Kragujevcu i Jagodini.

Elektrifikaciono područje Trgovačko-industrijske banke danas je po teritoriji koju napaja elektricitetom najprostranije u celoj državi. Ono ide od Šapca preko Srema i Beograda do velike kalorične centrale u Vreocima kod Lazarevca, a odatle do Valjeva s jedne strane, a preko Kragujevca do Jagodine, Čačka, Kraljeva i Vrnjačke banje s druge strane. U izgradnji je i dalekovod kojim će se centrala u Vreocima preko Uba direktno povezati sa Šapcem.

Na snagu koncerna Trgovačko-industrijske banke ukazuju i sledeće cifre, i to:

1. Glavnice Banke, Elektro-Makiša i Jelice iznose 35 mil. din.
2. U stalnim rezervnim fondovima i fondovima za povećanje glavnice 31-XII-1940 bilo je 26 mil. din.
3. U amortizacionim fondovima kod banke i njenih afiliacija bilo je 78 mil. din.

Dakle, sopstvena sredstva iznosila su ukupno 139 mil. din.

U svojim izveštajima, koji redovno spadaju u red najboljih poslovnih izveštaja akcionarskih društava kod nas, Trgovačko-industrijska banka praktikuje savršeni publicitet i sama daje iskrenu analizu glavnih pozicija svojih završnih računa. Prva dva odeljka poslednjeg bančnog izveštaja posvećena su prikazu opštih i privrednih prilika u svetu u prošloj godini, kao i prikazu opštih privrednih prilika u našoj zemlji. U daljim odeljcima izloženo je prošlogodišnje stanje šumske i uljarske i industrije kod nas, poslovanje bančnih preduzeća i kretanje svih važnijih bančnih poslova.

U pogledu prilika u našoj šumskoj industriji bančina uprava konstatuje da je početak prošle godine pokazivao znake normalnog razvoja i relativnog prosperiteta. Odmah iza toga bio je nastupio period nezapamćenog poleta, ali je ovaj naglo pesečen junskim dogadajima na zapadnom evropskom vojuštu, koji su iz osnova izmenili situaciju i stavljeni naš izvoz šumskih produkata pred vrlo ozbiljne probleme. Nordijske zemlje oduzele su nam nemačko tržište, a blokada u Sredozemnom Moru — prekomorske pijace, tako da je izvoz morao da se ograniči na susedne zemlje i da se prevozi gotovo jedino železničkim putevima. Izgledi za plasman šumskih proizvoda u ovoj godini prilično su nepovoljni, jer smo od mnogih tržišta otsečeni, a usled neredovnih prilika znatno je paralisana i domaća građevinska delatnost. Znatne teškoće javljaju se i zbog sve jačeg poskupljivanja radne snage.

Šumsko preduzeće Trgovačko-industrijske banke — Strugara Makiš ušla je u prošlu godinu sa velikim lagerima spremljenih sirovina, tako da je u punoj mjeri mogla da iskoristi konjunkturu iz prve polovine prošle godine. Ma da se je radio gotovo danonoćno sve do pred kraj juna, ipak je u posloj godini prerađeno za 11% manje drveta nego u 1939, koja je bila rekordna godina. U prvoj polovini 1940 bile su i cene u porastu. Posle su se stabilizovale i najzad nešto pale. Pad cena u drugoj polovini 1940 bio je još veći, da nije neprekidnog povećanja proizvodnih troškova. Naime, ukupni porast cena iznosio je 39% prema cenama iz prethodne godine, dok su proizvodni troškovi porasli za 55%. Jednu četvrtinu ukupne prošlogodišnje proizvodnje Strugare Makiš je izvezla u Madarsku i Francusku. Poslovni uspeh ovog preduzeća je vrlo povoljan. Prihod neumanjen amortizacijama strugare i opštom režijom iznosio je 7,8 mil., za 2,3 mil. din. više nego u 1939. U novu poslovnu godinu Stugara ulazi nesnabdevena sirovinama, a nepovoljne su i prodajne prilike za drvo. S druge strane onemogućavaju normalno poslovanje i preterani zahtevi za povišenje nadnica.

Evo podataka o sredstvima s kojima radi Strugara:

	1937	1938	1939	1940
Zemljište i zgrade	2.981	2.981	2.983	3.092
Mašinerije strugare	89	100	100	138
Rez. elektr. centr.	1 din.	1 din.	1 din.	1 din.
Pruga i mostovi	1 din.	1 din.	1 din.	1 din.
Prev. sred., alat, nam.	483	525	575	669
Ukupno	3.553	3.607	3.658	3.899
Obrtni kapital				
Izrađena građa	478	399	962	1.074
Sirovine na lageru	197	691	1.671	635
Dužnici za gradnju	2.632	1.868	3.198	2.847
Šumska eksploatacija	2.079	3.995	4.553	2.068
Ukupno	5.386	6.953	10.384	6.624

Krajem 1940 ukupna sredstva Strugare iznosila su 10,5 mil., za 3,5 mil. din. manje nego u prethodnoj godini. Nabavna vrednost investicija iznosila je oko 10,4 mil., ali je veći deo odnosnih izdataka još ranije ugašen amortizacijama. U poslednjem bilansu ukupne investicije Strugare iskazane su sa 3,9 mil. U prošloj godini za nove investicije izdato je 240 hilj. din. Obrtni kapital Strugare smanjen je prema prethodnoj godini za 3,76 mil. Od toga otpada oko 1 mil. din. na smanjenje vrednosti lagera »sirovina« i 2,5 mil. na smanjenje vrednosti »šumske eksploatacije«. I pored zakona o snabdovanju šumske industrije sirovinama, preduzeće je, kao što se vidi, slabo snabdeveno.

Poslovi bančnog ugljarskog preduzeća razvijali su se u prošloj godini dosta normalno. Proizvodnja je, doduše, bila usporavana povremenom oskudicom radne snage, ali je u odnosu na prethodnu godinu ipak povećana za daljih 45%. Ako se produkcija u 1936, u kojoj se počelo s eksploatacijom, obeleži sa 100, onda se ona iz sledećih godina mora obeležiti sledećim indeksnim brojevima:

1936	1937	1938	1939	1940
100	231	6.007	16.667	24.200

Dok se je električna industrija u prošloj godini gotovo u celoj zemlji borila sa stalnom neštašicom uglja, dotle je centrala u Vreocima, kao glavni energijski izvor prostranog potrošačkog područja, snabdevana bez smetnji i prepreka dovoljnim količinama gorevnog materijala, a obezbedena je i snažnim rezervama u uglju. Trgovačko-industrijska banka pojavila se u prošloj godini prvi put i na pijaci sa proizvedenim viškovima od približno 5%. Prodaja je skopčana sa izvesnim teškoćama, jer su depoi uglja Karbo-Makiša udaljeni oko 7 km od najbliže željezničke stanice. To ne izaziva samo povećanje prevoznih troškova, nego i ozbiljne smetnje

za organizovanje prenosa većih količina. U toku prošle godine u rudniku su vršene nove investicije na mehanizaciju rada i izgradnji radničkih kolonija. Inače, uprkos povećanoj proizvodnji, prošlogodišnji poslovni rezultat Karbo-Makiša bio je nepovoljniji od onog iz 1939, što je posledica povećanja proizvodnih troškova. Uprava bančina smatra da su ovi već dosegli svoj plafon i da bi trebalo da se stabilizuju. Na tome i na projektima koji se odnose na organizovanje transporta zasniva se optimizam u pogledu budućeg razvijanja ovog preduzeća.

Analizu bilansa Elektro-Makiš a. d. donosimo u istom broju. Zbog toga se ovde ne moramo osvrnati na razvitak njegovih poslova. Rad »Jelice t. d. — Čačak« posle nepune tri godine pod okriljem Trgovačko-industrijske banke pokazuje vidne znakove ozdravljenja i napretka. Od svoga osnivanja pre 20 godina, pa sve do dolaska pod okrilje Trgovačko-industrijske banke u 1937 godini »Jelica a. d.« bila je amortizovala od svojih investicija svega 2 mil. din. dok je za poslednje tri godine odvojeno u amortizacione fondove preko 17 mil. delom, doduše, blagodareći sniženju glavnice. U 1940, pored izvršenih punih dotacija u amortizacione fondove od 2,17 mil. »Jelica« je ostvarila i čist dobitk od 879 hilj. din., od koga su 852 hilj. unete u rezervne fondove. Inače, ovo preduzeće postaje iz dana u dan likvidnije, ima sada uravnotežene rashode i rastuće prihode, realne vrednosti aktivnih pozicija, a pasivu kontentrisanu u jednom jedinom poveriocu dugoročnog karaktera i uz vanredno povoljan kamatnjak. Kod Trgovačko-industrijske banke ova afiliacija ima ulog na tekućem računu od 1,56 mil. Taj ulog bio bi još i veći da ona nije učestvovala u osnivanju Fabrike letelica »Utva a. d. Pančevo«, gde se je angažovala sa skoro 2 mil. din. potpuno uplaćenih akcija. Porast potrošnje električne energije u području »Jelice« u odnosu na prethodnu godinu iznosio je 33%, dok su bruto prihodi povećani za skoro 30%. U odnosu na 1937 potrošnja u 1940 bila je za preko 80% veća.

Bilansi Trgovačko-industrijske banke za 1940 i tri prethodne godine ovako izgledaju:

Aktiva	1937	1938	1939	1940
Bankarski poslovi				u hiljadama dinara
Gotovina	1.470	1.798	684	1.769
Hartije od vrednosti	26	26	246	191
Hartije rez. fonda	489	1.052	1.004	1.214
Menice	260	267	285	273
Tekući računi	1.963	2.555	1.986	1.560
Nameštaj i pribor	94	130	142	151
Zbir bilansa bank. posl.	4.302	5.828	4.347	5.158
Industrijski poslovi				
Elektro-Makiš, efekti	15.297	15.297	15.297	15.297
Elektro-Makiš, tek. rač.	17.350	22.536	22.302	25.229
Jelica a. d., efekti	3.351	3.444	3.467	3.356
Jelica a. d., tek. rač.	188	729	—	—
Strugara »Makiš«	8.939	10.560	14.043	10.523
Rudnik »Karbon-Makiš«	4.093	4.835	6.001	8.059
Majdan kamena	569	291	132	94
Zbir ind. posla	49.787	57.692	61.243	62.558
Razna aktiva	227	289	618	1.048
Kaucije, gar., ostave	46.804	54.923	61.459	66.480
Pasiva				
Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000
Stalni rez. fond	1.579	1.746	2.069	2.440
Osobeni rez. fond	7.391	9.560	10.281	12.250
Kurs. razl. efekata	916	974	1.000	1.035
Fond za dubioze	107	125	138	178
Amort. fond strugare	1.804	1.997	2.148	2.303
Amort. fond rudnika	85	548	1.301	2.219
Sopstvena sredstva	21.882	24.950	26.937	30.425

Penzioni fond čin.	456	540	590	668
Akcepti	9.200	11.910	14.580	10.000
Tekući računi	12.193	15.643	11.520	12.828
Tek. rač. »Jelice a. d.«	—	—	1.543	1.562
Ulozi na štednju	6.418	6.503	5.468	7.900
Poverioci — otv. rač.	2.737	2.552	3.933	2.873
Divid. i tantijema	1.432	1.712	1.492	1.789
Razna pasiva	—	—	—	402
Prenos č. dobitka	—	—	143	266
Zbir bilansa	101.122	118.733	127.667	135.245
Obrtni kapital	54.318	63.810	66.208	68.764

Samо u toku poslednjih 5 godina preduzeća Trgovačko-industrijske banke uložila su u investicije skoro 75 mil. din. Od toga otpada 58,3 mil. din. na nove investicije samo kod Elektro-Makiša. Kod razvijenog posla ovakvom brzinom obično postoji dve opasnosti: opasnost pogrešnih investicija i, zbog toga, nerentabilnog plasmana kapitala, i opasnost od skupih i nedovoljno dugoročnih dugova. Kod Trgovačko-industrijske banke nije nastupilo ni jedno ni drugo. Poslovni rezultati koje ostvaruju bančina preduzeća najbolji su dokaz rentabilnosti izvršenih investicija. U pogledu kontrahiranja eventualnih »skupih i nedovoljno dugoročnih dugova« treba primetiti da su sva preduzeća, izuzev »Elektro-Makiš« i »Jelicu« u neposrednom strukturnom sastavu Banke. Za Jelicu je već naglašeno da je njezina celokupna pasiva koncentrisana u jednom jedinom poveriocu dugoročnog karaktera i da je odnosni kamatnjak vanredno povoljan. »Elektro-Makiš«, pak, kod koga je investiciona delatnost bila najjača, gotovo i nema drugih obaveza, osim one kod Trgovačko-industrijske banke. To znači da bi se eventualna opasnost, ukoliko ona postoji, morala ispoljiti u pasivi same Banke.

Gornja tablica pokazuje nam da od takve opasnosti nema ni traga. Ukupna sredstva s kojima radi Banka iznose 68,76 mil. din. Od toga otpada 30,4 mil. din. na bančine sopstvena sredstva, što znači da se odnos sopstvenih sredstava prema pozajmljenim sredstvima ima kao 100 prema 126. Ovaj je odnos u 1939 bio 100 prema 146, a u 1938 god. 100 prema 156. To znači da su tuda sredstva samo neznatno veća od sopstvenih. Pored toga, jasno se vidi da Banka izbegava kratkoročna tuda sredstva. Time se može i objasniti činjenica da su ovde »akcepti« i srednjoročni »pasivni tekući računi« daleko značajniji od uloga. Na ove poslednje otpada samo 11% od ukupnih sredstava s kojima banka radi, odnosno 7,9 mil., za oko 25 mil. din. više nego krajem 1939. Pasivni tekući računi su takođe za 1,3 mil. veći nego u 1939, ali su »akcepti«, koji takođe pretstavljaju srednjoročne obaveze, za 4,58 mil. din. manji. Pro-saldo obaveze su u prošloj godini smanjene za blizu 2 mil. din., dok su sopstvena sredstva povećana za 3,5 mil.

Na strani aktive vidimo da bančin angažman u industriji iznosi 62,5 mil. Od toga otpada 16,85% na investicije i obrtni kapital strugare, 13% na rudnik lignita, 0,15% na majdan kameni i ravno 70% na električnu industriju (i to 5,3% na akcije »Jelice«, 24,4% na akcije »Elektro-Makiš« i 40,3% na kredit po tek. računu, koji je odobren »Elektro-Makišu«).

U prošoj godini došlo je do povećanja angažmana u električnoj industriji za skoro 3 mil., i to skoro isključivo kod kredita Elektro-Makišu. Kao što je već ranije spomenuto, investicije Strugare povećane su za 240 hilj., a njen obrtni kapital smanjen je prema prethodnoj godini za 3,76 mil. U rudarskom poslu došlo je do povećanja angažmana za oko 2 mil. din., uglavnom za nove investicije kod rudnika lignita. Kod grupe bankarskih poslova gotovina je povećana za skoro 1,1 mil., a dužnici po ekskontu i tekućim računima smanjeni su ukupno za oko 500 hilj. din.

	Račun gubitka i dobitka			
Rashodi	1937	1938	1939	1940
Troškovi	1.914	2.016	2.599	3.293
Kamate i provizije	1.385	1.939	2.252	1.995
Gub. kam. majdana	15	—	—	—
Gub. rudn. lignita	319	84	—	—

Amortizacija:				
kod Strugare	183	194	150	156
kod lig. rudnika	85	462	754	917
Otpis nenapl. potr.	198	52	—	92
Osobenom rez. fondu	1.500	1.500	—	1.500
Čista dobit	2.108	2.559	2.623	2.944

Podela dobiti				
Rezervnom fondu	105	128	262	303
Osobenom fondu	550	669	700	456
Penzionom fondu	21	26	26	29
Tantijema	422	512	525	589
Dividendu	1.000	1.200	967	1.200
Pril. u dobr. svrhe	10	25	—	100
Prenos u sl. god.	—	—	143	266

Prihodi				
Prenos dobiti	—	—	—	143
Kamate i proviz.	1.471	2.056	2.442	2.822
Od hart. od vredn.	—	1	1	—
Od strugare Makiš	6207	6.586	5.522	7.800
Od rudn. lignita	—	—	383	97
Od kam. majdana	—	62	5	—
Razni prihodi	30	102	25	25
Zbir prih. ili rash.	7.708	8.807	8.379	10.897

Ukupno povećanje bruto prihoda prema prethodnoj godini iznosi 2,5 mil. odnosno za oko 30%. Najveći deo prihoda da je i prošle godine Strugara, i to 7,8 mil. za skoro 2,8 mil. din. više nego u 1939. Prihodi od kamata i provizije iznosi su 2,82 mil. i bili su takođe za 380 hilj. veći od onih u prethodnoj godini. Nasuprot tome, prihodi od rudnika lignita bili su za skoro 300 hilj. din. manji nego u 1939. Oni iznose nepunih 100 hilj. din. »Elektro-Makiš« i »Jelice« ni za 1940 ne dele dividenu. Međutim, već smo ukazali na snažno snaženje »Jelice«, a »Elektro-Makiš« je u stalnom uporabu. Dividenu ne deli, jer neprekidno povećava svoj izvorni prizvodnje, kao i svoje mreže za transport energije. Kao što je već spomenuto, samo za poslednjih 5 godina Elektro-Makiš uložio je u nove investicije 58,3 mil. din. Za isto vreme on je amortizovao od investicija blizu 30 mil. Uostalom, Elektro-Makiš nalazi se još uvek u fazi snažnog investiranja. Predviđeni program investicija za tekuću godinu dostiže višinu od 20 mil. din. Baš iz tih razloga Trgovačko-industrijska banka lišila se za poslednjih 6 godina dividende ovog preduzeća, u koje je uloženo najviše bančnih sredstava. Međutim, za to su u Elektro-Makišu, pored snažnih dotacija amortizacionih fondova, akumulirani do danas i razni rezervni fondovi od 8,7 mil. din.

Na strani rashoda vidimo da su bančni režijski troškovi povećani za skoro 700 hilj., na 2,29 mil. u 1940, što je, uglavnom posledica povećanja javnih tereta. Rashodi na kamate smanjeni su u odnosu na prethodnu godinu za 260 hilj. din., a amortizacioni otpisi strugare i rudnika lignita su povećani za 168 hilj. din.

Posle pokrića svih rashoda, odvajanje za amortizaciju i izvršene vanredne dotacije od 1,5 mil. din. osobenom rezervnom fondu ostao je čisti dobitak od 2,8 mil., ne računajući tu i prenos iz prethodne godine. Deli se dividenda od 12% prema 8% u 1939 g., 12% u 1938 i po 10% u čitavom nizu ranijih godina.

U upravi bila su gospoda: Vaso T. Knežević (prezsed-

nik), Miloje Ž. Radošević, Aleksandar R. Pavlović, Andraja Tošić i Aleksandar T. Tadić. Članovi nadzornog odbora su g. g.: Kosta Mijatović (prezrednik), Božidar Živković, Sveti J. Stanković, Milorad T. Tadić i Nikola Stevanović. Bančin direktor je g. Aleksandar T. Tadić.

ZANATLJSKA KREDITNA BANKA A. D. — BEOGRAD

U toku nekoliko poslednjih godina kod Zanatljske kreditne banke desilo se je niz interesantnih promena. Banka se je ranije dosta bavila davanjem zajmova na zaloge. U toku 1937 i 1938 ta vrsta poslova je činjenica da je Banka u 1938 ušla u industrijski posao. Te godine ona je osnovala akcionarsko društvo pod imenom »Zvezda« a. d. za industriju, i to radi kupovine fabrike špiritusa »Všetečka«, koja je, kao što je poznato, u svoje vreme bila pala pod stečaj. U toku prošle godine akcije nove fabrike špiritusa »Zvezda« a. d. opet su prodstate. U zamenu za to Zanatljska kreditna banka osnovala je opet jedno novo akcionarsko društvo, i to za tekstilnu industriju: »Bit a. d. za industriju i trgovinu«, čija glavnica iznosi 2 mil. din. Pored toga što učestvuje najvećim delom u glavnici ovog novog društva, Banka je namerna i da ga finansira Inače, za podizanje fabričkih zgrada ovo novo društvo je kupilo oko 2 hektara zemljišta u Rakovici. Planovi za odnosne zgrade su već gotovi, a uskoro će se početi i s građenjem. Mašine su takođe već poručene još pre pola godine, tako da će fabrika, kako izgleda, već ove godine otpočeti rad.

Banka je u 1939 prodala i svoje imanje u Poenkareovo ulici br. 8, gde su se nalazile i njezine kancelarije. U zamenu za to kupila je jedno imanje između ulica Kralja Petra, Rađiceve i Knez Mihajlove 52. U tu novu zgradu useljene su 1. maja 1940 i bančine kancelarije. Inače, to novo imanje je za Banku i bolje i povoljnije. Ono u Poenkareovo ulici prodato je zbog toga, što je imalo suviše malo lica, tako da se na njemu nije mogla podići zgodna zgrada za rentu.

Glavne bilansne pozicije Zanatljske kreditne banke za poslednje četiri godine ovako izgledaju:

Aktiva	1937	1938	1939	1940
Gotovina	1.782	384	710	999
Menice	4.127	4.537	5.500	6.542
Tekući račun	227	4.987	3.235	50
Zajmovi na zaloge	1.258	283	112	—
Nepokretnosti	1.098	1.098	2.184	2.276
Nameštaj	59	53	40	25
Hartije od vrednosti	274	1.230	1.055	2.048
Hartije rez. fonda	734	832	822	895
Razna aktiva	7	7	7	7
Pasiva				
Glavnica	5.000	5.000	5.000	5.000
Bančini fondovi	2.067	2.281	2.265	2.444
Ulozi	1.541	2.386	2.655	1.808
Reeskont	336	3.076	3.228	3.194
Drž. hip. banka	196	192	—	—
Razna pasiva	176	226	218	145
Dividenda	250	250	300	250
Zbir bilansa	17.892	21.988	27.017	40.778
Obrtni kapital	9.566	13.411	13.666	12.843
Rashodi				
Kamate	266	203	345	202
Troškovi	538	459	449	499

Otpis nameštaja	76	6.041	13	3
Otpis nenapl. potr.	13	53	38	—
Čisti dobitak	325	324	389	324
Prihodi				
Kamate i provizije	679	762	960	824
Od nepokr. imanja	426	177	207	186
Od hart. od vrednosti	15	20	16	7
Napl. otpis. potr.	28	87	51	11
Zbir prihoda odn. rashoda	1.148	1.046	1.235	1.028

Bančin obrtni kapital krajem prošle godine iznosio je 12,84 mil. din., za oko 800 hilj. din. manje nego krajem prethodne godine. Na strani pasive postoji samo jedna značajnija promena — smanjenje uloga sa 2,65 na 1,81 mil. din. Ma da je stanje uloga krajem 1940 za oko 32% manje od onog u prethodnoj godini, ipak tome ne treba pridavati veći značaj, jer se Zanatljska kreditna banka nikada nije jače oslanjala na sredstva dobivena od ulagača. Današnje stanje uloga je, uostalom, još uvek veće od onog iz 1935, 1936 i 1937 i od normalnog stanja uloga uopšte. Zanatljska kreditna banka uvek je radila pretežno sopstvenim sredstvima. Pre bankarske krize, krajem 1930, odnos između njenih sopstvenih i tudiš sredstava bio je kao 3 prema 2. Taj odnos je i danas po prilici takav. Glavnica i fondovi iznose 7,44 mil. a ukupna tuda sredstva — 5,14 mil. din. Od ovih poslednjih otpada 1,81 mil. na uloge i 3,19 mil. din. na reeskont.

Interesantna je i činjenica da se bančin obrtni kapital za vreme bankarske krize nije uopšte menjao. Od 1930, kada je iznosio 11,8 mil., pa sve do 1936, u kojoj je bio likvidiran sa 13,1 mil. bančin obrtni kapital bio je gotovo stacioniran, odnosno pokrivač je postepenu tendenciju porasta. Smanjenje na 9,5 mil. din. u 1937 imalo je prolazan karakter, a bilo je izazvano uglavnom time, što je banka pred kraj te godine bila prodala izvesne nepokretnosti, pa je primljeni novac bila upotrebljena za smanjenje svog duga kod Državne hipotekarne banke i iskorišćenog reeskontnog kredita kod Narodne banke.

Na strani aktive vidimo da su krajem prošle godine aktivni tekući računi iznosili svega 50 hilj. din. prema 3,23 mil. u 1939 i 4,98 mil. din. krajem 1938. Topljenje ove pozicije dolazi otuda, što je prestalo finansiranje fabrike špiritusa »Zvezda« a. d. »Menice« pretstavljaju glavnu poziciju aktive. Više od pola ukupnih sredstava plasirano je u ekskont menica. Prema prethodnoj godini ova pozicija je povećana za 1 mil., na 6,5 mil. din. Za oko 1 mil. povećano je prošle godine i stanje hartija od vrednosti. Nostro-hartije i one rezervnog fonda iznose 2,94 mil. Nepokretnosti su bilansirane sa 2,27 mil. a gotovina iznosi nepun 1 mil. din.

Zbog isčezavanja aktivnih tekućih računa smanjeni su i prihodi od kamate i provizije. Zbir prihoda u 1940 iznosio je 1,03 mil., za oko 200 hilj. din. manje nego u prethodnoj godini. S druge strane su zbog jačeg poreskog opterećenja i skupoće, i troškovi nešto porasli, ali su izdaci za kamatu manji. Prošlogodišnji čisti dobitak, koji je ravan onome iz 1937 i 1938 i za 65 hilj. din. manji od čistog dobitka ostvarenog u 1939, ovako je podeljen: 250 hilj. din. za 5% dividendu, 42 hilj. za tantijemu članovima oba odbora i činovništvu i 32 hilj. din. za povišenje rezervnog fonda.

U upravi bila su gospoda: Radomir Milačević, Dobrivoje M. Stojadinović, Kršman Vitorović, Dušan Stojadinović, Velizar Barić i Tadija V. Ilić. U nadzornom odboru nalazila su se g.g.: Isidor D. Vitorović, Borislav B. Todorović i Srećen Milačević. Upravnik Zanatljske kreditne banke je g. Tadija V. Ilić.